

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Sophus Claussens lyrik :

Citation: Claussen, Sophus: "Sophus Claussens lyrik :", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens lyrik* ;, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 443.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen12val-shoot-idm140570237854864/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Sophus Claussens lyrik :

ADDENDA

- I, 177: (jf. s. 187) > (jf. s. 188)
- I, 139: *Nymennesker. V. Ungdom*. Tilføjes: *vinde en Stad*, allusion til Ordsprogenes Bog 16,32
- I, 186: *Silén*. Louis Hasselriis-henvisn. slettes. SC refererer til en bronzefastøbning af den i kopi på Louvre bevarede gruppe af S. m. Dionysos-barnet på sine arme. Originalen tillægges normalt Lysippos. Der er tale om en stærkt idealiseret fremstilling, der bryder med den gængse opfattelse af S.
- II, 150: *Tagdryp*. Tilføjes under M: NkS 2172, 2°, II, 2, 61 (udførligt udk.)
- II, 151: *I en Park*. Tilføjes efter UB: jf. kommentaren t. *Kunst - Politik*, bd. IX s. 261
- II, 156: *I Forstaden*. Datering i parentes slettes. Under M før A tilføjes: NkS 4955, 4° (sign. renskr., bl., af str. III-V, dat. 11.7.91. Titel: *Søndag Aften*)
- II, 159: *Hæstsol*. Dat. i parentes slettes. Under M tilføjes: NkS 3634, 4°, I, 1 (sign. renskr., bl., dat. 8.10.88 m. titlen *Tilblivelse*)
- II, 170: efter B *Taarnet*, juni 1894 tilføjes: genudg. m. efterskrift og registre ved F. J. Billeskov Jansen, Det danske Sprog- og Litteraturselskab 1981
- II, 298: under M. Efter sidste linie tilføjes: NkS 3633, 4°, III, 2, 24 (1. str. til *Moderne Muse*, betitlet *En Dame, maskeret som Parodien*, jf. bd. IX s. 14) NkS 2172, 2°, II, 2, 7 (udat., usign. renskr., bl., u. t. [= *Moderne Muse*])
- II, 306: efter noten om *Kristian den fjerde*. Ny note: *Sejersværk*, ur
- III, 169: *Poeten og Naboersken*, under M tilføjes: Acc. 1981/143 A (udk.)
- III, 191: *Afrodites Damp*, under M, efter B tilføjes: sign. renskr., bl., dat. *Rom, Januar 1903*, tilhører fru Gudrun Bure, Birkerød (B2)
- III, 193: før C tilføjes: B2. Trykforlæg for C. Enkelte mindre rettelser samt to overstregue strofer (~ A Efter I, IV: *Blandt*

(. . .) og Efter VIII, I: *Afrodite* (. . .)

III, 210: *Medusas Hoved*. For en evt. uddybn. af noten, se Mario Praz: *The Romantic Agony*, 2. udg. London 1970, p. 25-45 (*The Beauty of the Medusa*)

III, 201: *Længsel efter Neapel*. Fra det udførlige udk. citeres: Alle digtets elementer genfindes i udkastet, men i anden rækkefølge.

L. 1: *I Dag < Men mest*

L. 4: *Drømmerige-Søstaden < Kejserstaden*

L. 27: *Fiskerprinsesser < Skønhedsgudinder, Prinsesser, Dronninge[r]*

Efter linie 19: *som Asparges der stikkes*

L. 35: *Damen < Min Elskede*

L. 43: *halvhedensk < sort*

L. 44: *Damen < min Dame*

Udk. fts. m. linier, der stærk minder om passager fra 4. afsn. af *Unge udødelige*, jf. s. 278:

Sorte Slør, sorte Slør,

Aa mit Hjærte brænder efter sorte Farver

sorte og lette som et sort Silkesøjls

Skygge mod Middelhavs! Luft

Hvor stulmer det!

Yppighedens og Oprigtighedens

Søskende-Banner

med evig Pragt og med evig Skygge,

den sorte Farve

Thi jeg hader det hvidklædte, pralende Italien

den sminkede Løgnagtighed i brusende Kniplinger

disse Dronninger i Natdragt,

som (med Maaneskinsarme og Skuldre)

hver Aften træder frem paa Altanerne

Der er to af dem (begge Ægtehustruer og begge utro)

– hvorpå der følger en beskrivelse af deres utroskab, som kun er ukendt for ægtemændene – og SC fortsætter:

Lad ham hævne sig, lad dem svømme i Blod,

thi jeg hader den hvide Farves brannende

Løgnagtighed

Dernæst følger en hyldest til det folkelige liv i Posilippo,
til oprigtigheden og yppigheden og den sorte farve:
jeg vil udstyre min Baad med sølmende
sorte Silkesejl
ikke Søøverens sorte Sejl,
(thi jeg hader ikke mere)
ikke Dødssejlerens sorte Sejl
(thi jeg søger ikke)
men Hellighedens viede sorte Silkesejl

Og under dem vil jeg drømme,
drømme at jeg sejler over Havet til Oldtidens Tarent
og fra det skønne Tarent atter over Havet til Neapel
med lette hvide Baade og sorte Silkesejl;
thi saadanne Sejl vilde jeg ogsaa føre
om en Gang min eneste, min hellige Elskede
vilde stige ned i min hvide Baad.

Fra det mylrende Neapel mod det forsvundne
hvide Tarent
vil jeg sejle, og jeg vil vikle en Flig af
Sejlets sorte Dug
omkring mit blødende Hjerte,
og jeg vil hviske som den landsforviste
Oldtidsdigter,
hvem Tarentinerne havde forjaget:
„Langt fra Tarent! Langt fra Tarent . . .
og dette er mig værre end Døden“

IV, 165: Tilegnelse under M efter B tilføjes: C Nyborg Dagblad
31.12.1891

IV, 166: efter B: C Titlen < Det ny Aar
I, 1 < Nu synger Aaret nyt sin nye Sang
Efter str. II:
Sulted en Spurv blandt Juletidens Driver,
hvor Sneen fyger om hver Gærdestav!
Og gjorde Herredsfogdens Blæst og Iver
Retten for høj, hvor Rønnen var for lav!
Dog Tidens Ilbud har paa Syvtils-Sko

sit Foraars-Ærend i hver By og Bo
til Mødre og til Mænd! Og som de sjunge:
de gamle Spurve – pippede nu de unge.

Efter str. III

Men blev vort Værk kun Gægl og Tant,
da skreg

højlydt en Fugl, den hjemligste paa Kysten:
en gammel Visdomsugle i en Eg
har utaalmodig rusket Lærelysten
Saa vorder Landet klogt og skænt at se
Hver Spurv har lært sin Grundloos-ABC
en Lærke drysser Toner ud derover.
Og Ugle n er en Fugl, som ikke sover.

- IV, 167: *Landskab*, under M før A tilføjes: NkS 1340, 8°, IX, 42 (ubenyttede udk. fra 1902, cit. EF II 60)
- IV, 169: *Poeten og Folket*. Der tilføjes: K Sidste str. cit. i SC's art.: *Genopførelsen af „Arbejdersken“, Teatret, febr. 1926* (optr. DO 58)
- IV, 170: linien „alle Laster“ (...) slettes
- IV, 192: noten til *mekanisk Dukke* udvides: Figuren findes ligeledes i L. Delibes' ballet *Coppelia* (1870) samt i E. Th. A. Hoffmanns fortælling *Der Sandmann* (1817; automatduken Olympia)
- IV, 196: *Ungkarlesnak*. Under K tilføjes: *gaar (...) ekstra, går (...) uden for ægteskabets rammer*. Således f. eks. hos Holberg: *Den politiske Kandstøber* II, 3
- IV, 207: note til *Brigantine* udvides: Hele strofen genkalder Aarestrups oversættelse af Victor Hugos *Sørøversang* (fra *Les Orientales*, 1829)
- V, 155: Under M tilføjes: NkS 1340, 8°, I, 3 (fragm. fra o. 1917)
- V, 162: *Kvindebevægelse*. Datering i parentes slettes. Under M efter A tilføjes: NkS 1340, 8°, I, 3 (sign. renskr., bl., dat. *Dyrehaugegaard 1.-2.91*)
- VI, 164, l. 5: Der tilføjes efter bd. IX: *Georg Brandes, Literær Genesis*
- VI, 178: før noten til *gennem Ermelund* indskydes: *Kastagnetter*. I digtet *Til Sophus Claussen* omtaler Johs. Jørgensen Klan-

gen af *Kastagnetter* (*Taarnet*, april-maj 1894, p. 31-32, jf. Ft 13)

- VI, 179: *Ved Afrodites Støtte*. Under K før L indføres: Et motivbeslægtet digt: *Nattensandring* (udat., usign. renskr., bl., fra 1887) i familiens eje. Ikke optr. her. Desuden: sidehenvisn. til *Manna* rettet til s. 133
- VI, 189: Under M før A indføres: NkS 2172, 2°, II, 1, 74 (udat. renskr., bl., fremmed hånd; digtet: *Maren Stine* fraset *Gaardsdrengens* replik)
- VI, 197: *Den lille Bajazet*. Datering i parentes slettes. Under M før A tilføjes: NkS 1340, 8°, I, 3 (udførligt udk. fra 1917). Under M efter D tilføjes: NkS 2175, 2°, II (udat., usign. renskr., bl., i kladden til *Fabius' Slægtstovle* (se s. 321)
- VI, 199: Digtet *Humlen*. Datering i parentes slettes. Efter B tilføjes: NkS 2172, 2°, II, 1, 88 (udat., usign. fragment fra før 1900 betitlet *Robert*. Digtet er identisk m. B)
- VII, 235: *Udløbet i Uendeligheden*. Datering i parentes slettes. Under M efter B tilføjes C NkS 2172, 2°, II, 1, 51-52 (usign. renskr., bl., dat. *Sept. el. Oktober 96*. Under V efter A tilføjes: C Digtet indledes:
*Bortmed den uværdige Higen efter Nøjagtighed,
hvormed jeg længe har gjort mig Livet surt,
men som ikke har noget at gøre hos den
(< mig), der er Digter*

I, 1 < *Jeg husker da kun
en Bro og et Sund*

I, 2: *Maaneskin < og Maaneskin
Dernæst følger trykkets første linie*

I, 3: *ensomme < store ensomme*

Efter II, 4 følger:

regelmæssig frem og tilbage

II, 5 < *Og jeg havde en ubestemt Trang*

III, 6-7 < *paa et andet fast Punkt
ved Udløbet i Uendeligheden <
maaske i Uendeligheden*

hvor man blot skimter Himmel og Hav

V, 1: *ej i ms.*

V, 2-3 < *Men jeg var snart ked af at være*

*blot et gyngende Punkt foran det
ubegrænsede.*

V, 4 < Og jeg gav mig derfor til at søge,

V, 5: Ak kunne vi < om der [overstreget:] ikke

V, 8 < kunde uddrages Tanker, som skønt endelige
/var. afsluttende

V, 9: som var < var

Nyt afsn. samt flg. linie:

Da kom en Vogn rullende over Broen

VII, 242: *Maleriagttagelse*. Under M tilføjes: Nks 2173, 2° (udat., usign. renskr., bl., fra 1929, Titlen > *Stilleben*)

VIII, 185: *Musset-oversættelserne*. Under M før A tilføjes: I Rosenkilde og Baggers katalog nr. 319, nov. 1983, p. 5 annonceres originalmanus. af oversættelsen af de seks digte til salg. Der er tale om udat., sign. renskr., bl., m. adr. angivet: (*Paris Boulevard Raspail 226*). I indledn. til digt I er behøver maaske en Forklaring < d. s. < *stamme det første fra deres Bekendtskabs tidligste Dage*. Trykforlæg for C

Der er i udgaven henvist til den i 1981 af arkitekt Sophus Frandsen til Det kgl. Bibl. overdragne samling af papirer m. flg., foreløbige signatur: Acc. 1981/143 (jf. bd. I s. 16). Samlingen er nu registreret således: Nks 2788, 2°: Sophus Claussen 1-28, og den dækker: I, 1-12: Breve til SC (A), Breve fra SC (B), II, 13-14: Personalia, III, 15-22: Manuskripter (16-17: Digte), IV (23): Fotografier, V (24-26): Tryksager og VI (27-28): Diverse.